

Folktandvården

1938 beslutade riksdagen om att införa folktandvård i Sverige och att statsbidrag skulle delas ut till de landsting som ordnade folktandvård. Örebro läns landsting var snabbt igång och redan 1939 fanns ett förslag om hur folktandvården skulle organiseras i länet. Förslaget var att Örebro län skulle ha 17 folktandvårdskliniker med sammanlagt 31 anställda tandläkare.

Innan folktandvården började byggas ut fanns det i en del av länets kommuner skoltandvård som anordnades av kommunerna. För vuxna fanns det bara enstaka privatpraktiserande tandläkare att vända sig till. Ännu tidigare hade man varit hänvisade till bysmeden vid tandvård.

1941 öppnade de första folktandvårdsklinikerna. Kumla var först ut i januari följt av Nora, Hallsberg, Askersund och Kopparberg. 1950 har nio kliniker etablerats. Den första folktandvårdskliniken i Örebro, Hertig Karl, öppnade först 1960.

Affisch från Medicinalstyrelsen, 1957.

Under 1950-talet fick vetenskapen bevis på att socker var den största boven när det gällde hål i tänderna och folktandvården insåg vikten av att arbeta förebyggande med upplysning. På 1960-talet kom fluoren och fluortanterna började besöka skolorna.

Utbyggnaden av folktandvården skedde inte i den utsträckning som planerats, framförallt på grund av svårigheten att rekrytera tandläkare. För att råda bot på detta rekryterades många utländska tandläkare, framförallt från de nordiska länderna samt Tyskland och Baltikum.

I folktandvårdens verksamhetsberättelser från 1950- och 60-talen framkommer tydligt att klinikerna inte hann behandla alla som borde få hjälp och att barntandvården ibland kändes meningslös då barnen, när de växte upp, inte fick möjlighet att fortsätta besöka tandläkare.

Förberedelser inför fluorsköljning år 1975.

*Dokumentation av "Sit down"-
tekniken år 1967.*

I början av 1970-talet var folktandvården i Örebro län väl utbyggd med 25 folktandvårdskliniker, vilket är ungefär samma antal som idag.

Folktandvårdens arkiv finns i Regionarkivet.

Text Petra Brodén, 2016.